

Sygn. akt III AUa 656/17

## WYROK

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 lutego 2018 r.

**Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SO del. do SA Elżbieta Wojtczuk
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2018 r. w Lublinie

sprawy T. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji T. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 28 kwietnia 2017 r. sygn. akt VIII U 2018/16

**oddala apelację.**

Elżbieta Wojtczuk Elżbieta Gawda Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

**III AUa 656/17**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie T. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. odmawiającej ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

T. C. ur. dnia (...), jest uprawniony do renty od dnia 1 kwietnia 1997 r. W decyzji przyznającej rentę znalazła się informacja, że okres pracy od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku nie został uwzględniony, z uwagi na brak potwierdzenia ubezpieczenia przez instytucję ubezpieczeniową z Niemiec.

Decyzją z dnia 31 marca 2015 roku organ rentowy ustalił wnioskodawcy wartość kapitału początkowego, która wyniosła 161.433,69 złotych, jednocześnie informując, że do ustalenia podstawy kapitału z tytułu zatrudnienia w okresie od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku na terenie Niemiec mogą zostać przyjęte kwoty wynagrodzenia przysługującego w tym okresie innemu pracownikowi, zatrudnionemu w Polsce w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo kwoty wynagrodzenia przysługującego w tym okresie innemu pracownikowi zatrudnionemu w Polsce w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony ostatnio na terytorium Niemiec.

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2015 roku organ rentowy przyznał T. C. emeryturę. Okres od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 28 lutego 1973 roku został uwzględniony przy obliczaniu stażu ubezpieczeniowego.

W dniu 17 czerwca 2015 roku T. C. złożył wniosek o ponowne przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń z tytułu zatrudnienia na terenie Niemiec w okresie od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku. Do wniosku dołączył umowę o pracę oraz opinię zakładu pracy.

Z uwagi na brak możliwości ustalenia wynagrodzenia zastępczego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, odmawiając ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego.

T. C. w okresie od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku był zatrudniony w (...) L. na stanowisku szlifierza. Do pracy na terytorium Niemieckiej Republiki Demokratycznej wnioskodawca został skierowany przez Wydział (...) w K.. Fabryka (...) w K. pośredniczyła natomiast przy zawieraniu umów o pracę w fabrykach niemieckich. Podczas zatrudnienia w powyższym zakładzie pracy wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie w markach niemieckich. W roku 1971 wyniosło ono 277,65 marek, w roku 1972 – 7.886,72 marek, a w roku 1973 – 1.043,40 marek.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznań świadka i wnioskodawcy.

Odnosnie zeznań świadka A. S. oraz wnioskodawcy Sąd Okręgowy zważył, że pozwoliły one jedynie ustalić, iż T. C. w spornym okresie wykonywał na terytorium NRD pracę na stanowisku szlifierza. Okoliczności dotyczące wyjazdu i świadczenia pracy za granicą nie były w niniejszej sprawie sporne, w związku z czym Sąd dał wiarę zarówno zeznaniom świadka, jak i wnioskodawcy.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887, tekst jedn. ze zm.).

Sposób obliczania wysokości kapitału początkowego określony jest w art. 174 cyt. ustawy, zgodnie z którym kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Wedle ust. 2 tego artykułu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Sposób ustalania podstawy wymiaru świadczeń precyzuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r., nr 11, poz. 63). Powołany przez organ rentowy § 10 rozporządzenia stanowi, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

- 1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo
- 2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Sąd Okręgowy zważył, że powyższy przepis w sposób precyzyjny wskazuje jakie kwoty można przyjąć przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru świadczenia, wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dla pracowników zatrudnionych za granicą. W niniejszej sprawie bezsporne było, iż okres od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku został uwzględniony przy obliczaniu stażu ubezpieczeniowego i potraktowany jak okres składkowy. T. C. domagał się natomiast uwzględnienia wynagrodzenia osiąganego w Fabryce (...)

w Niemczech przy obliczaniu wartości kapitału początkowego. Jak wynika z § 10 cyt. rozporządzenia nie jest możliwe bezpośrednie uwzględnienie zarobków osiągniętych za granicą. Podobnie nie istnieje podstawa do uwzględnienia średniego wynagrodzenia. Wnioskodawca natomiast nie przedstawił w toku postępowania dowodów, pozwalających ustalić wynagrodzenie zastępcze za okres pracy w NRD, tj. nie był w stanie wskazać osoby, która w spornym okresie pracowałaby na takim samym lub podobnym stanowisku. Nie jest możliwe uwzględnienie zarobków powołanego przez skarżącego świadka A. S., ponieważ pracował on w charakterze tokarza, a nie szlifierza. Ponadto przed wyjazdem do NRD był on zatrudniony w innym zakładzie pracy niż skarżący. Z kolei Fabryka (...) w K. nie posiada dokumentacji płacowej pracowników zatrudnionych na stanowisku szlifierza w spornym okresie.

Wobec braku dokumentów wskazujących na wysokość wynagrodzenia zastępczego, Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa. Brak bowiem było możliwości uwzględnienia zarobków osiągniętych przez wnioskodawcę podczas zatrudnienia w (...) L. w L. w okresie od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku.

Z tych względów i na mocy art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając, że jest krzywdzący, gdyż dokumentacja z okresu zatrudnienia na terenie Niemiec jest wystarczająca dla ponownego ustalenia wartości kapitału.

Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i przyjęcie do wartości kapitału za okres pracy za granicą wynagrodzenia odpowiadającego „średniemu wynagrodzeniu”.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zasadnie Sąd Okręgowy zważył, że nie istnieje możliwość przyjęcia do podstawy wymiaru kapitału początkowego „średniego wynagrodzenia” za okres zatrudnienia na terenie Niemiec od dnia 17 grudnia 1971 roku do dnia 1 marca 1973 roku. Cytowane przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych precyzyjnie określają sposób obliczenia podstawy wymiaru kapitału. Zgodnie z treścią art. 174 ust. 3 cyt. ustawy podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Stosownie do treści art. 15 cyt. 1 i ust. 6 cyt. ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych lub na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Kwoty wynagrodzeń przyjmowane do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego muszą być poparte dokumentacją płacową i nie mogą budzić wątpliwości.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru uregulowane są w cytowanym przez Sąd Okręgowy rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. Od wynagrodzenia uzyskanego w związku z zatrudnieniem na terenie Niemiec nie były za wnioskodawcę odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne w kraju. Tym samym winien on wykazać kwoty wynagrodzenia, przysługującego w spornym okresie, pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim wnioskodawca był zatrudniony przed wyjazdem za granicę - § 10 pkt 2 cyt. rozporządzenia. Skarżący nie wykazał wymaganych kwot wynagrodzeń, a poszukiwanie przez Sąd Okręgowy dokumentacji płacowej z lat 1971-1973 okazało się nieskuteczne, gdyż dokumentacja ta nie została zachowana.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy brak jakichkolwiek podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia w podstawie wymiaru kapitału początkowego „średniego wynagrodzenia”, o co wnosił skarżący zarówno w postępowaniu przed sądem I instancji jak i w postępowaniu apelacyjnym. Apelujący mógłby jedynie wnioskować o przyjęcie za sporny okres minimalnego wynagrodzenia, stosownie do treści art. 15 ust. 2a cyt. ustawy, jednakże nie wystąpił z takim żądaniem, gdyż domagał się uwzględnienia „średniego wynagrodzenia” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2016 r. III UK 33/16, LEX nr 2188649).

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami, toteż apelacja wnioskodawcy jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.